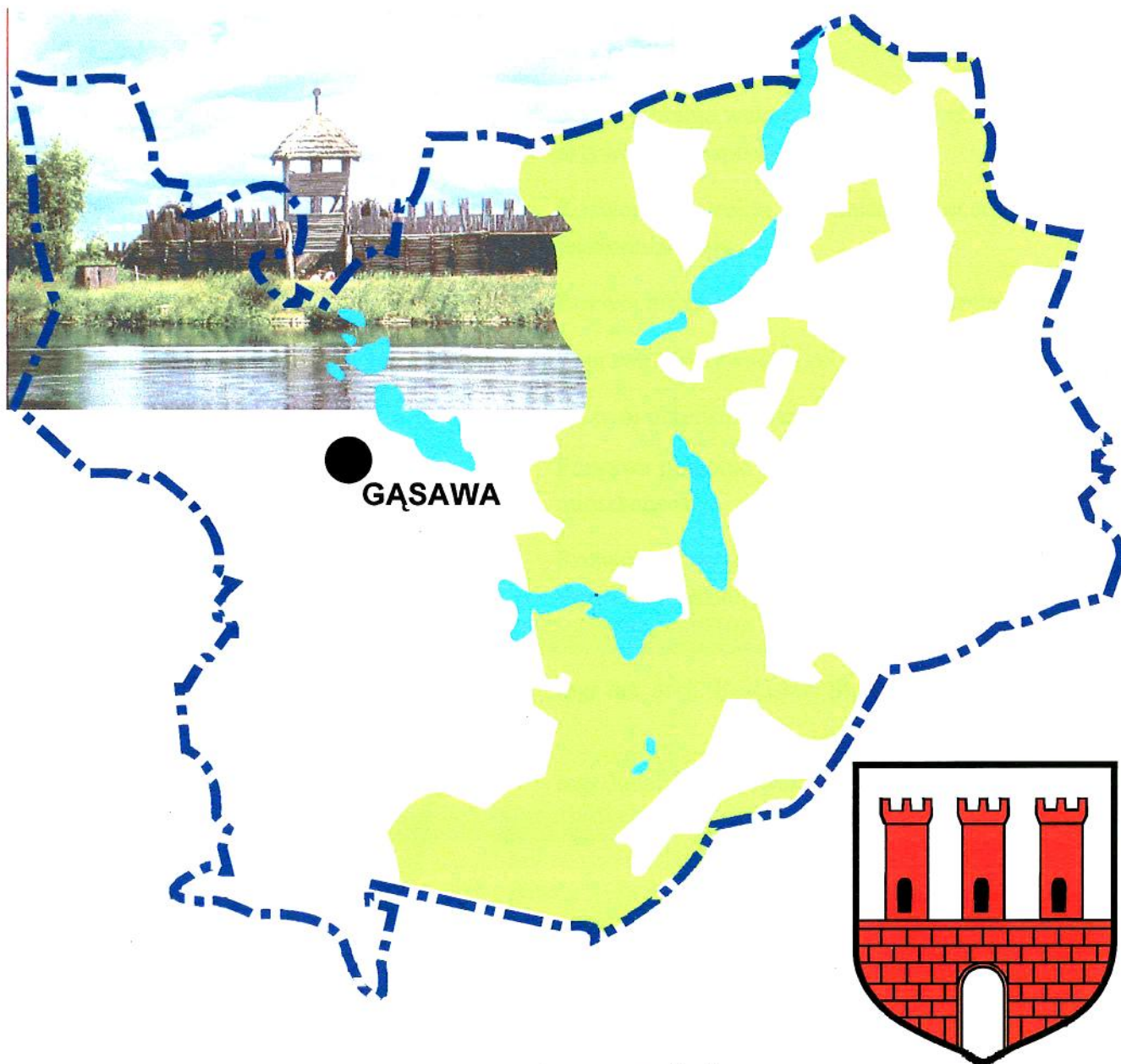


ZARZĄD GMINY W GAŚAWIE

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GAŚAWA



CZĘŚĆ II WIZJA ROZWOJU

BYDGOSZCZ 2001 r.

WYKONAWCA

**KUJAWSKO-POMORSKIE BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I REGIONALNEGO
WE WŁOCŁAWKU
ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY
ul. Konarskiego 1-3, 85-066 Bydgoszcz**

AUTORZY WIZJI ROZWOJU GMINY

mgr Zofia Banach	Wykorzystanie walorów turystycznych dla aktywizacji gospodarczej gminy
inż. Zofia Olechnowicz	Rozwój infrastruktury technicznej - energetyka i telekomunikacja
mgr inż. Aleksander Skibiński	Rozwój infrastruktury technicznej - komunikacja
inż. Maria Skinder	Poprawa efektywności rolnictwa
mgr Adam Stańczyk	Rozwój przedsiębiorczości i promocja gminy Poprawa poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców
inż. Danuta Szolc	Rozwój infrastruktury technicznej - zagadnienia wodno-kanalizacyjne

Dyrektor Kujawsko-Pomorskiego Biura Planowania Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku mgr inż. arch. Bogusław Stroszejn

Zastępca Dyrektora (Oddział w Bydgoszczy) mgr Julian Ziemkowski

Szanse i zagrożenia rozwoju gminy Gąsawa

Kompleksowa analiza stanu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Gąsawa, pozwala na określenie najważniejszych szans (mocnych stron) oraz barier (zagrożeń, słabych stron), które kształtowały dotąd i jak należy przypuszczać, także w przyszłości będą determinowały rozwój gminy. Mocne strony stanowią o możliwości aktywizacji gospodarczej, a jednocześnie powodują, iż gmina jest bardziej konkurencyjna i atrakcyjna od innych. Słabe strony to uwarunkowania, które ograniczają (spowalniają lub uniemożliwiają) prawidłowy rozwój, lub też powodują obniżenie atrakcyjności w porównaniu z innymi obszarami.

Najistotniejsze słabe i mocne strony gminy w ujęciu poszczególnych zagadnień, przedstawiono w tabeli.

zagadnienie	mocne strony / szanse	słabe strony / zagrożenia
uwarunkowania zewnętrzne	- dobra dostępność gminy w komunikacji drogowej - dobra dostępność gminy w komunikacji publicznej z ośrodka powiatowego - wyróżniająca się pozycja gminy na tle powiatu w zakresie kilku rodzajów działalności - bardzo duże możliwości rozwoju funkcji ponadlokalnej na bazie walorów Biskupina	- niezbyt wysoka atrakcyjność inwestycyjna powiatu żnińskiego na tle silnych gospodarczo powiatów sąsiednich: bydgoskiego, inowrocławskiego i nakielskiego - brak komunikacji kolejowej w gminie i regres kolei w powiecie
jakość środowiska przyrodniczego	- bogactwo walorów dla rozwoju różnego rodzaju działalności gospodarczych	- relatywnie wysoki poziom zanieczyszczeń, głównie wód, spowodowany nieuregulowaną gospodarką wodno-ściekową
procesy i struktury demograficzne	- obiektywnie niekorzystne, ale wyraźnie korzystniejsze niż w innych gminach wskaźniki charakteryzujące ludność rolniczą - udział osób utrzymujących się z rolnictwa, struktury wieku i wykształcenia - restrukturyzacja rolnictwa może być łatwiejsza, niż w innych obszarach - przewidywany duży wzrost ludności wieku produkcyjnym (uwarunkowanie to, w zależności odo możliwości podaży pracy, może mieć charakter bardzo pozytywny lub bardzo negatywny)	- gmina jest obszarem powoli wyludniającym się; pod tym względem maleje jej znaczenie na tle powiatu - niekorzystny przebieg procesów demograficznych - na tle średnich wyższe wskaźniki zgonów, niższe urodzeń - niezbyt korzystne struktury wieku - wysoki udział grupy starszej (poprodukcyjnej), przy małym udziale grupy przedprodukcyjnej - na tle innych gmin bardziej zaawansowane procesy starzenia ludności - bardzo niekorzystny wskaźnik feminizacji w grupach wiekowych w największym stopniu odpowiedzialnych za dalszy rozwój demograficzny gminy - przewidywany bardzo duży wzrost ludności w wieku produkcyjnym i potencjalne ryzyko duże wzrostu bezrobocia
jakość życia mieszkańców	- duża koncentracja ludności we wsiach zaliczonych do rozwojowych - upowszechnienia nauki języków zachodnich oraz informatyki w szkołach podstawowych i gimnazjum - bardzo korzystne uwarunkowania kształcenia na poziomie średnim, zarówno dzięki funkcjonowaniu zespołu szkół, jak też bliskości ośrodka powiatowego - relatywnie wysoki ruch budowlany i dobre wskaźniki mieszkaniowe	

przedsiębiorczość i rynek pracy	- korzystny stan rozwoju przedsiębiorczości (wysoki wskaźnik liczby firm na 1000 mk, w tym także wysokie wskaźniki dla większości działów gospodarki) - duża dynamika rozwoju firm w ostatnich latach - brak dużych zakładów państwowych zagrożonych upadkiem - dostępność terenów inwestycyjnych pod różnego rodzaju działalności	- słaby stan rozwoju instytucji otoczenia biznesu - brak firm z kapitałem zagranicznym - mała liczba firm poza siedzibą gminy - mała liczba miejsc pracy - bardzo wysoki wskaźnik bezrobocia oraz niekorzystne struktury bezrobotnych
rolnictwo	- zróżnicowanie przestrzenne jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej - koncentracja wysokoprodukcyjnych użytków rolnych w zachodniej części gminy, ze znacznym udziałem walorów przyrodniczych w środkowej części gminy. - zaawansowany rozwój produkcji zwierzęcej wspierany przez aktywnie działające grupy producenckie. - wysoka kultura rolna i dobre wyposażenie techniczne rolnictwa. - dobra współpraca z instytucjami wspomagającymi rozwój gospodarki rolnej. - wysoki potencjał wielkoobszarowych gospodarstw rolnych powstałych na bazie dawnego sektora państwowego.	- wysokie bezrobocie jawne i ukryte w rolnictwie, - brak przetwórstwa rolno-spożywczego na bazie niewielkich specjalistycznych gospodarstw dla potrzeb rozwijającej się turystyki i rekreacji, - brak racjonalnego wykorzystania trwałych użytków zielonych jako naturalnej bazy paszowej dla zwierząt, - brak nowoczesnych instytucji rynku hurtowego i lokalnego, - monokulturowość w strukturze upraw polowych.
turystyka	- duże walory przyrodniczo-krajobrazowe - znaczące w skali kraju walory kulturowe, zwłaszcza Muzeum Archeologiczne w Biskupinie oraz funkcjonowanie kolejki wąskotorowej o uznanej renomie atrakcji turystycznej - położenie na Szlaku Piastowskim - dobra dostępność gminy w komunikacji drogowej - cykliczność wyspecjalizowanych imprez turystyczno-promocyjnych (festyn archeologiczny) - obecność terenów ofertowych pod działalność turystyczne i zabudowę lotniskową - potencjalne możliwości rozwoju nowych form działalności turystycznych umożliwiających wydłużenie pobytu turystów w gminie	- obniżenie walorów wskutek dużego zanieczyszczenia wód powierzchniowych - utrudnienia w dostępie do części jezior (brak dróg) - brak bazy noclegowej dla obsługi intensywnego ruchu krajoznawczego (motele, hotele) - brak gospodarstw agroturystycznych - niedostateczne wykorzystanie potencjalnych korzyści z obsługi ruchu turystycznego przez wieś Gąsawa i Biskupin (mała liczba firm związanych z obsługą turystyki)
energetyka i telekomunikacja	- korzystne położenie gminy w optymalnym zasięgu obsługi głównych punktów zasilania zlokalizowanych w Żninie i Mogilnie, pozwalający na stosunkowo łatwą i pewną możliwość zasilania gminy w każdych warunkach, - dobrze rozwinięta i zmodernizowana sieć elektroenergetyczna średniego napięcia, powiązana z kilkoma głównymi punktami zasilania, zapewniająca dostarczanie energii elektrycznej do odbiorców o odpowiednich parametrach, - dostateczna ilość stacji transformatorowych o znacznej rezerwie mocy, szansą na pełne pokrycie wzrastających potrzeb odbiorców, zlokalizowanych w ekonomicznej odległości	- znacznie wydłużone terminy wykonania uzbrojenia elektroenergetycznego terenów, mających opracowane plany miejscowe, - duża materiałochłonność (wysokie koszty) elektryfikacji terenów znacznie oddalonych od istniejących sieci średniego i niskiego napięcia, - wysoki koszt energii elektrycznej, zniechęcający potencjalnych odbiorców do zastosowania energii elektrycznej do ogrzewania pomieszczeń, - brak opracowanej koncepcji i programu gazyfikacji gminy, - brak sieci gazowej na terenie gminy oraz trasy projektowanego gazociągu w/c w miejscowym planie zagospodarowania

	- od stacji, - lokalizacja podziemnego magazynu gazu w rejonie Mogilna z możliwością jego rozbudowy, szansą na pełne pokrycie województwa, a tym samym gminy, w gaz, - planowany przebieg gazociągu w/c przez teren gminy Gąsawa, łączącego stację systemową w Mogilnie z istniejącą siecią gazową w rejonie Żnina szansą na docelową gazyfikację gminy, - istnienie na terenie gminy dwóch niezależnych operatorów sieci telekomunikacyjnych, szansą na pełne zaspokojenie potrzeb na stacje abonenckie przez jej mieszkańców, - wysoki wskaźnik telefonizacji gminy stwarza lepsze warunki dla potencjalnych inwestorów na terenie gminy i przyczynia się do rozwoju internetu i usług towarzyszących.	- przestrzennego gminy a także strategicznego odbiorcy, który zużywałby znaczne ilości gazu, znacznie opóźni rozpoczęcie prac nad gazyfikacją gminy i osiągnięcie przez jej mieszkańców wysokiej jakości życia, - duża materiałochłonność (wysokie koszty) gazyfikacji terenów wiejskich i ograniczone możliwości finansowe gminy, - duża ilość źródeł ciepła opalanych paliwami stałymi.
komunikacja	- położenie gminy w sąsiedztwie międzynarodowego korytarza drogowego (nr VI A) obejmującego planowaną drogę ekspresową S-5 o przebiegu od autostrady A-1 przez Świecie, Bydgoszcz, Poznań do Wrocławia - planowane węzły drogowe „Biskupin” i „Rogowo” umożliwiające powiązanie drogi ekspresowej S-5 z układem dróg powiatowych w gminie - planowany MOP II w rejonie węzła drogowego „Biskupin” - dobra dostępność i obsługa komunikacyjna gminy - techniczna możliwość rozwoju sieci dróg rowerowych - korzystne położenie gminy względem lotniska komunikacyjnego w Bydgoszczy, zajmującego ważne miejsce w strategii rozwoju regionu kujawsko-pomorskiego	- dekapitalizacja dróg, małe nakłady finansowe na ich modernizację i rozbudowę - niski standard techniczny dróg powiatowych - niski procent dróg gminnych o nawierzchni twardej
gospodarka wodno-ściekowa	- korzystne położenie gminy w stosunku do miejskiego układu kanalizacji w Żninie - wyposażenie wszystkich miejscowości w sieć wodociągową (możliwość 100% zaopatrzenia w wodę z wodociągu) - pełne zaspokojenie istniejącego i planowanego zapotrzebowania na wodę przez istniejące ujęcia wody	- brak uregulowanej gospodarki ściekowej w północno-wschodniej części gminy

Cele i kierunki rozwoju gminy

Nadrzędnym celem rozwoju gminy Gąsawa jest **osiągnięcie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz poprawa konkurencyjności gospodarki, poprzez właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości i wykorzystanie potencjału turystycznego przy zapewnieniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.**

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów głównych oraz kierunków rozwoju:

1. Rozwój przedsiębiorczości

- 1.1. Utworzenie na terenie gminy (lub w wariantcie mniej korzystnym - na terenie powiatu) inkubatora przedsiębiorczości.
- 1.2. Wspieranie wszelkich przejawów aktywności gospodarczej zgodnej z zasadami ekorozwoju.
- 1.3. Przygotowanie terenów inwestycyjnych (ofertowych).
- 1.4. Promocja gospodarcza gminy i aktywne pozyskiwanie inwestorów.
- 1.5. Wsparcie inicjatyw na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żnińskiego.

2. Poprawa efektywności rolnictwa

- 2.1. Poprawa dochodowości i konkurencyjności produkcji rolnej w gospodarstwach rolnych.
- 2.2. Rozwój przedsiębiorczości w otoczeniu rolnictwa i poza rolnictwem.
- 2.3. Aktywizacja na rzecz tworzenia lokalnego i regionalnego rynku rolnego oraz rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.
- 2.4. Rozwój proekologicznych systemów produkcji rolnej.

3. Wykorzystanie walorów turystycznych dla aktywizacji gospodarczej gminy

- 3.1. Promocja i szersze wykorzystanie posiadanych specjalistycznych ofert turystycznych (Muzeum Archeologiczne, kolejka wąskotorowa)
- 3.2. Rozwój nowych form turystyki zmierzających do wydłużenia pobytu turystów w gminie.
- 3.3. Rozwój ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego, w tym poprawa obsługi ruchu turystycznego w okolicach Biskupina i Gąsawy.
- 3.4. Wsparcie rozwoju agroturystyki.
- 3.5. Współpraca z sąsiednimi gminami w ramach projektu „Ziemia Pałucka” w celu wspólnego wykreowania i promocji produktu turystycznego.
- 3.6. Kompleksowe wyposażanie w infrastrukturę techniczną istniejących i nowotworzonych terenów turystycznych.

4. Rozwój infrastruktury technicznej

- 4.1. Zahamowanie procesu dekapitalizacji sieci drogowej.
- 4.2. Poprawa standardu infrastruktury poprzez modernizację i rozbudowę sieci drogowej zarówno lokalnej, jak i ponadlokalnej.
- 4.3. Rozwój urządzeń komunikacyjnych dla obsługi wzrastającego ruchu drogowego
- 4.4. Dostosowanie komunikacji publicznej (PKS i innych przewoźników) do nowych zadań i potrzeb przewozowych.
- 4.5. Rozwój systemu kanalizacyjnego.
- 4.6. Propagowanie i pomoc w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach nie mających ekonomicznego uzasadnienia dla rozwoju gminnego systemu kanalizacji.
- 4.7. Opracowanie gminnego programu rozwiązania gospodarki ściekowej.
- 4.8. Zapewnienie dostawy energii elektrycznej o wymaganych parametrach (w tym budowa, rozbudowa, modernizacja sieci elektroenergetycznych)

- 4.9. Gazyfikacja gminy gazem ziemnym.
- 4.10. Sukcesywny rozwój ekologicznych systemów grzewczych oraz eliminacja źródeł ciepła generujących nadmierne zanieczyszczenia.
- 4.11. Rozwój sieci i poprawa standardów usług telekomunikacyjnych.
- 4.12. Realizacja oświetlenia ulic w miejscowościach i obszarach turystycznych dla poprawy bezpieczeństwa publicznego.

5. Poprawa poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców

- 5.1. Upowszechnienie nauki informatyki w szkołach podstawowych i gimnazjum.
- 5.2. Upowszechnienie nauki języków zachodnich w szkołach podstawowych i gimnazjum.
- 5.3. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej (szkolnej i ogólnodostępnej).
- 5.4. Wzmacnianie potencjału Zespołu Szkół Rolniczych w Gąsawie.
- 5.5. Inicjowanie działań i wspieranie podejmowanych na terenie powiatu inicjatyw na rzecz poprawy dostępu młodzieży do szkolnictwa średniego.
- 5.6. Inicjowanie działań i wspieranie wszelkich inicjatyw zmierzających do powstania na terenie powiatu żnińskiego placówki kształcenia młodzieży na poziomie wyższym.
- 5.7. Inicjowanie działań i wspieranie podejmowanych na terenie powiatu inicjatyw zmierzających do poprawy dostępu dorosłych do szkolnictwa średniego oraz rozwoju kształcenia ustawicznego dla dorosłych.

6. Promocja gospodarcza i turystyczna gminy

Wizja rozwoju gminy i założenia jej realizacji

Zapis celów i kierunków rozwoju oraz realizacja wyznaczonych zadań doprowadzi do poprawy szeroko rozumianego stanu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Horyzont czasowy, w którym powinny zostać wykonane zadania i zrealizowane cele, sięga roku 2010. Zakłada się, że już w połowie dekady osiągnięte zostaną pozytywne rezultaty wdrażania Strategii.

Zamierzeniem lokalnego samorządu oraz mieszkańców jest doprowadzenie gminy do takiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz warunków życia mieszkańców, które lokowałyby gminę w roku 2010 na poziomie powyżej średniej wojewódzkiej dla obszarów wiejskich w zakresie przedsiębiorczości oraz stanu rozwoju infrastruktury technicznej, jak również w zakresie ogólnego poziomu jakości życia mieszkańców. Niekorzystna sytuacja na rynku pracy powinna zostać sprowadzona do poziomu korzystniejszego od średniej. Gmina umocni swą pozycję jednego z najważniejszych centrów turystyki krajoznawczej znaczenia ponadwojewódzkiego, rozbudowując jednocześnie ofertę innego rodzaju usług i atrakcji turystycznych.

Rozwój gospodarczy gminy

W najbliższych latach gmina cechować się będzie znaczącym wzrostem zapotrzebowania na pracę. Niebezpieczeństwo znacznego zwiększenia liczby osób bez pracy w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy będzie podstawowym uwarunkowaniem wyznaczającym perspektywę rozwoju gminy. Istnieją 3 przesłanki pozwalające uznać to uwarunkowanie rozwoju za najistotniejsze: wysoka obecnie liczba osób bez pracy, przewidywany znaczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym (wejście wyżu demograficznego do grupy

produkcyjnej spowoduje wzrost liczebności tej grupy do roku 2010 o około 18%) oraz konieczność restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie (czyli odpływu nadwyżek siły roboczej z działalności rolniczych).

Jednym ze sposobów aktywizacji gospodarczej (tworzenia nowych firm oraz zwiększania zatrudnienia w firmach istniejących), jest powołanie inkubatora przedsiębiorczości, który prowadziłby działalność w zakresie wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Podstawową ideą powołania inkubatora jest stworzenie warunków dla początkujących przedsiębiorców, którym nie zawsze znane są podstawy prawne i finansowe prowadzenia działalności gospodarczej. Część potencjalnych małych przedsiębiorców wstrzymuje się od podejmowania działalności gospodarczej właśnie ze względu na nieznaną tych zasad, nieznaną potencjalnego rynku, czy też brak kapitału na uruchomienie profesjonalnego systemu promocji swojej firmy, udziału w targach, czy pozyskiwania kontrahentów. W szczególności wsparcie dla przedsiębiorców ze strony inkubatora, realizowane byłoby poprzez:

- a) udzielanie konsultacji i porad z zakresu działalności gospodarczej,
- b) prowadzenie obsługi finansowo-prawno-księgowej początkujących firm,
- c) przygotowywanie biznes-planów, wniosków kredytowych, itp.,
- d) monitorowanie i przygotowywanie informacji o partnerach z innych obszarów,
- e) udzielanie informacji na temat możliwych do uzyskania funduszy (kredytów, itp.),
- f) prowadzenie szkoleń w zakresie organizacji i zarządzania własną firmą,
- g) prowadzenie kursów komputerowych,
- h) prowadzenie kursów dla właścicieli małych firm z zakresu obowiązującego prawa finansowego,
- i) prowadzenie działalności promocyjnych, zarówno promocji gminy - jako atrakcyjnego miejsca inwestowania, jak też promocji zainteresowanych firm,
- j) stworzenie i prowadzenie internetowej strony gminy, umożliwiającej darmową i bardzo szeroką promocję gminy.

Działalność tego typu instytucji powinna mieć charakter non-profit (mają charakter przedsięwzięć użyteczności publicznej, nie nastawionych na wypracowywanie zysku, inkubator świadczyłby usługi bezpłatnie bądź za symboliczną opłatę), co ułatwia mieszkańcom korzystanie z oferty. Inkubator powinien być przedsięwzięciem prowadzonym przez samorząd gminy, co gwarantuje pełną kontrolę i koordynację działań urzędu gminy i inkubatora.

Ze względu na charakter i predyspozycje gminy Gąsawa, optymalnym rozwiązaniem byłoby ukierunkowanie działalności inkubatora na następujące specjalizacje branżowe:

- a) wsparcie dla przetwórstwa rolno-spożywczego;
- b) wsparcie dla rozwoju usług obsługi rolnictwa;
- c) wsparcie dla rozwoju agroturystyki (wprowadzania funkcji turystycznej do gospodarstw rolnych, poprzez udzielanie przez gospodarzy noclegów i świadczenie na rzecz turystów usług, typu zaopatrzenie w żywność, wypożyczanie sprzętu, organizacja różnych form spędzania wolnego czasu, itp.);
- d) wsparcie dla rozwoju innych rodzajów i form turystyki.

Zasadne byłoby także prowadzenie ogółu zadań związanych z promocją gospodarczą gminy oraz koordynacją turystyki (organizacją produktu turystycznego).

Jedną z podstawowych cech inkubatorów, warunkujących ich właściwe wykorzystanie przez mieszkańców, jest łatwa dostępność umożliwiająca codzienne kontakty zainteresowanych przedsiębiorców z kadrą doradczą. Z tego względu obszar obsługi inkubatora nie powinien być duży. Jednocześnie jednak prawidłowe funkcjonowanie wymaga wystarczająco dużego popytu na oferowane usługi, stąd należy rozważyć możliwość zawiązania związku międzygminnego z jedną, dwiema lub trzema sąsiednimi gminami w celu wspólnego prowadzenia inkubatora. Taka inwestycja miałaby szanse na wsparcie ze strony Starostwa Powiatowego, które jest odpowiedzialne za poprawę sytuacji na rynku pracy. Obsługę przedsiębiorców z terenu gminy, ze względu na małą odległość i dobrą dostępność, mógłby także realizować „powiatowy” inkubator (który prawdopodobnie powstałby w Żninie). Należałoby wówczas zadbać, by interesy gminy były w nim reprezentowane w stopniu satysfakcjonującym.

Instrumentem proinwestycyjnej polityki gminy jest wyznaczenie, przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych. Niezbędnym warunkiem pozyskania inwestorów jest oferta gruntów o określonej lokalizacji, powierzchni, przeznaczeniu inwestycyjnym (w mpzp), najlepiej będących własnością komunalną i uzbrojonych (lub mających taką możliwość) w urządzenia infrastruktury technicznej. Jak się wydaje podstawą jakichkolwiek działań w kierunku przyciągnięcia inwestycji, powinna być oferta terenu. Ważnym zagadnieniem jest także stworzenie bazy informacji o terenach przydatnych (i możliwych) do różnych form zagospodarowania.

Atrakcyjność inwestycyjna gminy wzrośnie także poprzez wyznaczenie w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo, terenów pod budownictwo mieszkaniowe - rezydencjalne (o dużej powierzchni działki), stanowiące ofertę dla zamożniejszych mieszkańców dużych miast. W Polsce rozwija się moda na posiadanie tzw. „drugich domów”, służących rekreacji, ale coraz częściej zamieszkiwanych przez okres kilku miesięcy w roku. Stworzenie warunków pod rozwój tego typu osadnictwa, pośrednio tworzy „atrakcyjny klimat inwestycyjny” na terenie gminy, kształtuje bowiem jej pozytywny wizerunek, jako obszaru godnego zainteresowania, zapewnia reklamę gminy w środowiskach opiniotwórczych, przynosi dodatkowe dochody do budżetu gminy, zwiększa popyt na oferowane usługi i dobra, pobudza ruch budowlany, a może także przyczynić się do zlokalizowania na terenie gminy nowych przedsięwzięć gospodarczych.

Znaczenie działalności promocyjnych w pozyskiwaniu kapitału spoza gminy trudno przecenić, a prowadzone działania zależne są tylko od możliwości budżetowych oraz zaangażowania lokalnego samorządu.

Promocja gospodarcza gminy powinna dotyczyć przede wszystkim „przyciągnięcia” na teren gminy inwestorów oferujących miejsce zatrudnienia dla mieszkańców gminy - te działania powinny być realizowane w sposób ciągły i skorelowane z przygotowywaniem terenów pod inwestycje, a wspierane powinny być zwłaszcza inwestycje w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego. Wraz z ewentualnym rozszerzeniem oferty turystycznej, promocja gospodarcza gminy powinna być rozszerzona o zachęcanie mieszkańców innych gmin do wypoczynku na jej terenie - ten rodzaj promocji powinien być jednak realizowany dopiero po wykreowaniu produktu turystycznego, czyli w momencie gdy gmina będzie atrakcyjna dla potencjalnych turystów. Inaczej ujmując - skala

promocji powinna być dostosowana do gotowości podmiotów turystycznych do przyjęcia turystów. Podkreślić należy, iż w zakresie organizacji promocji gospodarczej gminy, samorząd lokalny jest podmiotem odpowiedzialnym w największym stopniu za realizację zadania, choć bardzo pożądana jest współpraca w tym zakresie z samorządem powiatowym. Forma, zakres, miejsce i sposób prowadzenia promocji oraz wielkość nakładów na nią przeznaczanych, zależne są praktycznie wyłącznie od decyzji i zaangażowania władz gminy.

Do szerszej promocji gminy wykorzystane zostaną sukcesy drużyny hokeja na trawie, uczestniczącej w rozgrywkach o Mistrzostwo Polski. Drużynę postrzegać należy jako niewymierny kapitał gminy, za pośrednictwem którego rozpowszechniana jest jej nazwa i to zarówno w innych ośrodkach uczestniczących w tych rozgrywkach (głównie w Poznaniu), jak również w ogólnopolskich mediach.

Samorząd gminny powinien także inicjować i wspierać wszelkie działania służące poprawie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności powiatu żnińskiego oraz potencjału Żnina, jako ośrodka powiatowego. Korzystniejszy stan szeroko rozumianego rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu i sposób, w jaki powiat jest postrzegany w relacjach z innymi powiatami (większa/mniejsza atrakcyjność), wpływa pośrednio także na atrakcyjność każdej z gmin powiatu.

Samorząd gminy ma stosunkowo małe kompetencje w zakresie stymulowania rozwoju gospodarczego gminy. Niemniej jednak, jest kilka grup działań, w których może aktywnie uczestniczyć, przyczyniając się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Są to przede wszystkim następujące działania: utworzenie inkubatora przedsiębiorczości jako przedsięwzięcia funkcjonującego np. w strukturach urzędu gminy lub na zasadzie firmy komunalnej, prowadzenie proinwestycyjnej polityki gruntami (wprowadzanie stosownych ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (wyznaczanie terenów pod inwestycje pożądanego rodzaju), wyposażanie terenów przeznaczonych na cele inwestycyjne w infrastrukturę techniczną, skupowanie (w zasób komunalny) terenów atrakcyjnych dla potencjalnych inwestorów, prowadzenie szeroko rozumianej promocji gospodarczej, podejmowanie wszelkich działań zmierzających do podnoszenia rangi gminy w powiecie żnińskim, zawiązywanie związków międzygminnych w celu realizacji zadań istotnych dla rozwoju gminy, a niemożliwych lub nieuzasadnionych do realizacji własnymi siłami.

Poprawa poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców

Poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców ma bezpośredni wpływ na możliwości powodzenia na rynku pracy, a więc znajduje bezpośrednie przełożenie na ekonomiczne warunki życia mieszkańców. Poprawa poziomu kształcenia wymaga działań na każdym szczeblu edukacji. Na poziomie szkoły podstawowej oprócz ogólnego poziomu kształcenia, bezpośredni wpływ na możliwości dalszego kształcenia ma nauka języków zachodnich (która na terenie gminy realizowana jest właściwie - uczniowie uczą się angielskiego lub niemieckiego) oraz nauka informatyki. Znajomość podstaw technologii informatycznych i obsługi komputera jest coraz częściej niezbędnym warunkiem znalezienia jakiejkolwiek pracy. Jednocześnie rozwój usług teleinformatycznych (np. na bazie internetu) umożliwia podjęcie atrakcyjnej pracy w

działalnościach o wysokim zaangażowaniu technologicznym, nawet w obszarach nie mających dotąd tradycji w zakresie *high-tech*. Szacuje się, iż w ciągu kilku lat znacznie wzrośnie ranga tzw. e-commerce, czyli interesów załatwianych za pośrednictwem internetu, co stworzy możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, także poza tradycyjnymi ośrodkami przemysłowymi i usługowymi. Podkreślić należy, że wraz z postępującą globalizacją gospodarki i rozwojem technologii informatycznych, przewartościowaniu ulegają czynniki świadczące o stanie rozwoju i atrakcyjności inwestycyjnej. Zgodnie z nowymi trendami, bardzo atrakcyjne mogą być również tereny dotychczas nie posiadające przemysłowych tradycji - warunkiem jest jednak bardzo dobrze przygotowana kadra i dobry stan infrastruktury technicznej, w tym informatycznej.

Ogół działań w zakresie szkolnictwa na poziomie podstawowym i gimnazjalnym zmierza do zapewnienia młodzieży z terenu gminy równych szans startu do dalszych szczebli edukacji z rówieśnikami z dużych miast, mających obecnie znacznie lepsze możliwości nauki „nowoczesnych” przedmiotów, zapewniających szersze możliwości wyboru ofert na rynku pracy.

W okresie obowiązywania Strategii na terenie gminy zaistnieje prawdopodobnie konieczność reorganizacji sieci szkół podstawowych, ze względu na zmniejszającą się liczbę dzieci w wieku szkolnym. Liczba uczniów w obszarze obsługi szkoły w Szelejewie zmniejszy się do poziomu około 35-40, co podważa zasadność utrzymywania tej placówki.

Niezwykle istotnym elementem systemu kształcenia jest szkolnictwo na poziomie średnim. Gmina znajduje się w bardzo korzystnej sytuacji, ze względu na lokalizację na jej terenie Zespołu Szkół Rolniczych. Ponadto, ze względu na niedużą odległość i dobre połączenia komunikacyjne, łatwo dostępne są również szkoły w Żninie.

Organizacja szkolnictwa na poziomie średnim jest zadaniem powiatowym, jednak obowiązkiem gminy jest dokonywanie lobbingu na rzecz uwzględnienia w planach jego rozwoju, interesów gminy. Gmina powinna wspierać wszelkie inicjatywy zmierzające zarówno do zwiększenia oferty kształcenia na tym poziomie (czyli upowszechniania szkolnictwa średniego), jak też do poprawy jakości kształcenia. Ze względu na charakter gmin powiatu żnińskiego i związane z nim uwarunkowania rynku pracy, postuluje się uzupełnianie i poszerzanie programu nauczania szkół o przedmioty bezpośrednio związane z funkcjonowaniem podmiotów gospodarczych, przygotowując absolwentów do prowadzenia działalności gospodarczej, przedmioty związane z agrobiznesem, agroturystyką, nowoczesnym przetwórstwem spożywczym, organizacją ruchu turystycznego, inżynierią środowiska i inne, pozwalające z jednej strony na rozwój nowoczesnego rolnictwa, a jednocześnie na wprowadzanie funkcji pozarolniczych na obszary wiejskie gminy.

W związku z reorganizacją systemu kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym, przewiduje się, iż w przyszłej strukturze Zespołu Szkół Rolniczych, funkcjonować będą między innymi liceum o profilu rolniczo-środowiskowym, ukierunkowane na nauczanie nowoczesnych kierunków rolniczych, przygotowujące przyszłych rolników do prowadzenia działalności w warunkach UE oraz liceum o profilu społeczno-usługowym, o kierunku turystyczno-gastronomiczno-hotelarskim. Kierunki te należy uznać za bardzo pożądane dla szeroko rozumianego rozwoju gminy (wykształcenie kadr w tym kierunku pozwoli na lepsze wykorzystanie potencjału gminy). Plany przyszłej działalności szkoły ocenić należy jako optymalne w stosunku do obserwowanych w

gminie i powiecie uwarunkowań rozwoju. Przewidywany profil działalności Zespołu Szkół gwarantuje aktywne uczestnictwo w kreowaniu lokalnych rynków pracy oraz zapewnienie absolwentom szkoły dobrych podstaw do prowadzenia działalności gospodarczych w tych dziedzinach, które należy uznać za podstawę przyszłego bytu gminy (turystyka i nowoczesne rolnictwo).

Bardzo istotne znaczenie ma także organizacja kształcenia dorosłych. Należy wspierać wszelkie działania samorządu powiatowego zmierzające do rozwoju typowego szkolnictwa dla dorosłych, zarówno na poziomie podstawowym, jak też średnim. Na poziomie gminnym należy natomiast stworzyć system szkoleń i kursów (o cyklu kształcenia znacznie krótszym, niż w tradycyjnych szkołach), umożliwiających zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji, gwarantujących większą mobilność i lepszą pozycję na rynku pracy. W organizacji tego typu przedsięwzięć konieczna jest stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, w celu dostosowywania kierunków kształcenia do zapotrzebowania na rynku pracy. Należy promować wśród mieszkańców nawyk ciągłego doskonalenia swych umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Wspierać należy dalszy rozwój kształcenia dla dorosłych na bazie Zespołu Szkół Rolniczych, w którym obecnie kształcą się około 50 dorosłych.

Wspierać należy także wszelkie starania innych gmin powiatu oraz Starostwa Powiatowego, zmierzające do utworzenia na terenie powiatu placówki szkolnictwa na poziomie wyższym, bez względu na formę organizacyjną oraz kierunki oferowanego kształcenia.

Istotnym zagadnieniem jest także rozwój opieki przedszkolnej. Podkreślić należy, że utrzymywanie przedszkoli stanowi wyraz nie tylko prorodzinnej polityki samorządu gminnego, ale także ma realny wpływ na możliwości aktywizacji gospodarczej, zwłaszcza wśród młodych kobiet, dla których konieczność opieki nad dzieckiem, stanowi często barierę na drodze do podejmowania pracy zawodowej, a kilkuletni okres tej opieki powoduje utratę (osłabienie) kwalifikacji zawodowych. Wspierać należy ewentualne inicjatywy prywatne w zakresie rozwoju opieki przedszkolnej.

Podkreślić należy, że samorząd gminny ma bardzo duże możliwości (ograniczone praktycznie tylko możliwościami budżetowymi) w zakresie wpływu na jakość kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, których prowadzenie jest jego zadaniem własnym. Podobnie w zakresie prowadzenia opieki przedszkolnej. Dla uzyskania właściwego poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców gminy, niezbędna jest jednak współpraca z samorządem powiatowym oraz instytucjami mu podległymi (np. Powiatowym Urzędem Pracy).

Samorząd gminny podejmie działania na rzecz rozwoju działalności kulturalnych oraz pobudzenia aktywności społecznej i kulturalnej. Podstawowym celem podejmowanych przedsięwzięć będzie wykształcenie podstaw społeczności obywatelskiej oraz utrwalenie, zwłaszcza w świadomości młodzieży, poczucia tożsamości z obszarem gminy i jej dziedzictwem kulturowym. Poczucie lokalnej tożsamości i więzi sąsiedzkiej jest czynnikiem przyspieszającym rozwój i wyróżniającym gminną społeczność na tle innych obszarów. Zagadnienie to jest przedmiotem szczególnej troski

(zwłaszcza wśród starszych mieszkańców) w kontekście narastającej globalizacji gospodarki i spodziewanej akcesji do struktur UE, które są postrzegane jako zagrożenie dla lokalności.

Rozwój funkcji turystycznej

W gminie Gąsawa z uwagi na jej położenie w rejonie o dużych walorach przyrodniczo-kulturowych istnieją potencjalne możliwości rozwoju funkcji turystycznej zarówno krajoznawczej, pobytowej jak i specjalistycznej - kajakowej, konnej, wędkarstwa, myślistwa czy rowerowej, którą można uznać za bardzo ważny element aktywizacji gospodarczej gminy.

By szansę tą wykorzystać należy podjąć następujące działania:

1. Gmina powinna promować wykształtowane już specjalistyczne cechy gminy, które nie konkurują z ofertą sąsiadów, ale ją uzupełniają i wzbogacają jak:
 - a) działalność Muzeum Archeologicznego w Biskupinie z jego bogatą ofertą edukacyjną i wyspecjalizowanymi imprezami jak Festyn Archeologiczny o znaczeniu już międzynarodowym,
 - b) funkcjonowanie kolejki wąskotorowej z możliwością pełniejszego jej wykorzystania przez powiększenie linii,
 - c) sportowe imprezy oparte o bogate już tradycje hokeja na trawie,
 - d) lokalne walory kulturowe, jak: drewniane kościoły w Gąsawie i Ryszewku, zespoły dworsko-parkowe, pomnik Leszka Białego.
2. Dążyć należy do rozwoju nowych form turystyki zmierzających do przedłużenia pobytu turystów w gminie np. turystyki wodnej poprzez poprawę jakości wód w jeziorach i udrożnienia łączności między jeziorami oraz turystyki konnej, łowiectwa czy sportów zimowych itp.
3. Niezwykle istotnym działaniem byłoby przygotowanie nowych specjalistycznych ofert na bazie terenów wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod ogólnodostępną infrastrukturę turystyczną w postaci urządzonych i właściwie zagospodarowanych pól biwakowych, kąpielisk, wypożyczalni sprzętu pływającego czy rowerowego przy finansowym udziale samorządu lokalnego.
4. Gmina winna dążyć do urządzenia i zagospodarowania tras turystycznych i ścieżek rowerowych wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które wymagają prawidłowego oznakowania, przygotowania przystanków itp.
5. Wspierać należy wszelkie inicjatywy zmierzające do zapewnienia kompleksowej obsługi turystyki krajoznawczej na „Szlaku Piastowskim” poprzez zwiększenie dotychczasowej bazy noclegowej o różnym standardzie typu motele, pola biwakowe, kwatery czy schroniska turystyczne.
6. Istotnym działaniem byłoby poszerzenie gamy świadczonych usług z zakresu handlu i gastronomii szczególnie w rejonie turystyczno-krajoznawczym okolice Biskupina i Gąsawy, wykorzystując możliwość promowania produktów związanych z lokalnymi tradycjami i folklorem. Wobec bliskiego sąsiedztwa tych miejscowości wskazany byłby rozwój usług w obu z nich, przy czym w samym Biskupinie znaleźć się winny urządzenia związane z obsługą ruchu samochodowego i masowego ruchu turystycznego, pozostałe we wsi gminnej Gąsawie.
7. Ponadto bardzo istotne znaczenie ma stworzenie właściwego klimatu w gminie do rozwoju agroturystyki, której charakter byłby zróżnicowany w zależności od możliwości finansowych

rolników. Od wynajmu kwater do korzystania z posiłków u rolnika, możliwości zakupu produktów rolnych w postaci ekologicznej żywności, czy korzystania z urządzeń rekreacyjnych. Rozwój tej formy turystyki wymagać będzie prac adaptacyjnych i modernizacyjnych w obrębie siedlisk. Wsparciem dla rolników byłaby pomoc ze strony gminy poprzez organizowanie szkoleń i kursów poszerzających kwalifikacje rolników w kierunku agroturystyki oraz prowadzenie właściwej polityki zmierzającej do poprawy infrastruktury technicznej na terenie gminy a w szczególności gospodarki wodno-ściekowej, poprawy stanu dróg itp.

8. Gmina powinna dążyć do wyposażenia w infrastrukturę techniczną wyznaczonych terenów ofertowych pod zabudowę lotniskową w celu ochrony środowiska przed dalszą degradacją i poprawy komfortu wypoczywających.
9. Istotnym zagadnieniem jest monitoring wiadomości na temat zagospodarowania turystycznego gminy poprzez ciągły udział w targach turystycznych krajowych i międzynarodowych, wydawanie folderów itp.
10. Samorząd gminy podejmować winien działania na rzecz współpracy z sąsiednimi gminami w ramach projektu „Ziemia Pałucka” w celu sprzedaży i promocji własnego produktu turystycznego a także wspólnego pozyskiwania środków finansowych na turystykę.

Reasumując należy stwierdzić, że gmina posiada warunki by liczba turystów ją odwiedzająca znalazła odbicie w rozwoju zarówno usług noclegowych, gastronomicznych oraz tych związanych z obsługą ruchu turystycznego przy zaangażowaniu wysiłków zarówno indywidualnych inwestorów jak i samorządu lokalnego.

Rozwój rolnictwa i poprawa warunków życia ludności rolniczej

Istotnym celem strategicznym rozwoju gospodarki rolnej na obszarze gminy jest poprawa efektywności produkcji rolnej na bazie silnych ekonomicznie wielkoobszarowych gospodarstw farmerskich, prowadzących rachunkowość rolną w oparciu o standardy unijne, jak również małych gospodarstw specjalistycznych o wysokiej towarowości. Produkty rolne wytwarzane w takich gospodarstwach mogą być konkurencyjne pod warunkiem obniżenia kosztów produkcji i dostosowania do standardów sanitarno-higienicznych i jakościowych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej. Poprawa efektywności produkcji rolnej jest procesem długotrwałym i uzależnionym w znacznej mierze od czynników zewnętrznych i stosownej polityki ze strony państwa. Polityka rolna na terenie gminy Gąsawa powinna uwzględniać kierunki działania, mające na względzie wspieranie przedsiębiorczości producentów rolnych. Bardzo istotne jest tworzenie zachęt dla rozwijania alternatywnych źródeł dochodu zarówno w bezpośrednim otoczeniu rolnictwa jak i poza rolnictwem. Znaczne rezerwy rozwojowe tkwią w podejmowaniu wszelkiego rodzaju działalności usługowych i produkcyjnych związanych z wytwarzaniem, przechowywaniem, konserwacją żywności, przetwórstwem i zbytem płodów rolnych. Ważnym kierunkiem jest wzmacnianie pozycji lokalnych produktów za pośrednictwem instytucji umiejscowionych na rynku pierwotnym i wtórnym. Rynek pierwotny uzależniony jest od aktywizacji grup producenckich i marketingowych, jako podstawowego ogniwa dobrze zorganizowanego rynku rolnego. Powstanie zespołów producenckich i grup marketingowych będzie pomocne w programie ekonomicznej efektywności gospodarki rolnej i gwarantem dostarczania na rynek dobrych jakościowo i możliwie

tanich produktów. Zarejestrowana grupa będzie miała szansę uzyskać kredyty preferencyjne i dotacje ze środków publicznych na realizację swoich celów i zadań statutowych. Rynek wtórny wspierany ze środków budżetowych państwa i instytucji samorządowych stanowić będzie kolejne ogniwo inspirujące procesy integracyjne bezpośrednio w rolnictwie (integracja pozioma) jak i w obrębie agrobiznesu (integracja pionowa). Dużym atutem gminy jest wysoki udział obszarów chronionych w strukturze użytków rolnych. Na terenach rolnych położonych w sąsiedztwie obszarów chronionego krajobrazu, strefach ochronnych wód, w pobliżu parków wiejskich i projektowanego rezerwatu przyrody „Biskupin” preferowany jest rozwój proekologicznych systemów produkcji rolnej na bazie przyszłych gospodarstw ekologicznych integrowanych i agroturystycznych. Główną przeszkodą w rozwijaniu rolnictwa ekologicznego jest wciąż niedostateczny rynek zbytu i wysokie ceny tzw. zdrowej żywności. Postępujący wzrost zapotrzebowania na tego rodzaju produkty, związany z tendencjami światowymi stwarza szereg możliwości produkowania specjalnej żywności dla szpitali, żłobków, przedszkoli i gospodarstw agroturystycznych. Nie wyklucza się takiej produkcji również w przydomowych (działkowych) uprawach warzyw i owoców. Jednym z elementów polityki rolnej powinno stać się rozwijanie agroturystyki z wykorzystaniem zasobów budynków mieszkaniowych, adaptacji różnych atrakcyjnych pomieszczeń gospodarskich (stodoły, stare młyny, spichrze itp.). Pewnym ograniczeniem rozwoju przedsiębiorczości w atrakcyjnej przyrodniczo gminie jest dość monokulturowy krajobraz rolniczy i niezbyt atrakcyjna spuścizna infrastrukturalna po dawnych PGR, wymagająca kosztownej modernizacji. Dla potrzeb restrukturyzacji rolnictwa niezbędne jest wsparcie ze strony władz samorządowych gminy w zakresie informacji, szkoleń marketingu i różnorodnej pomocy organizacyjno-prawnej. Celowe byłoby utworzenie instytucji doradczej w gminie, której zadaniem byłaby promocja gminy na zewnątrz, doradztwo ekonomiczne i prawne dla podmiotów gospodarczych i osób fizycznych. Niezmiernie ważne jest uświadamianie konieczności wskazywania pozytywnych przykładów przedsiębiorczości i innowacyjności wśród rolników. Kreowanie lokalnych liderów, którzy odnieśli sukces może zachęcić innych rolników do aktywności. Podstawą realizacji wytyczonych celów i kierunków są środki finansowe publiczne, z budżetu gminy (związków gmin) a także pozyskane od Agencji Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa z funduszy Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Szeroko pojęta działalność informacyjna i szkoleniowa dotycząca wielofunkcyjnego i zrównoważonego rozwoju wsi powinna być wsparta przez ponadlokalne instytucje związane z rolnictwem i jego otoczeniem. Duże znaczenie dla marketingu i promocji lokalnych produktów żywnościowych może mieć uczestnictwo w targach i imprezach związanych z produkcją żywności, rozwijanie wydawnictw folderowych reklam celem przyciągnięcia potencjalnych inwestorów.

Infrastruktura komunikacyjna i transport

W celu poprawy dostępności komunikacyjnej gminy, a tym samym zwiększenia jej szans rozwoju, w prezentowanej wizji rozwoju wskazuje się istotne działania w zakresie infrastruktury komunikacyjnej. W realizacji przewidywanych zamierzeń postanowiono preferować inwestycje wynikające z nowych zadań transportowych i przynoszące jednocześnie stosunkowo szybko wymierne efekty ekonomiczne i przewozowe oraz podnoszące konkurencyjność gminy.

Strategia, a przede wszystkim sformułowana w niej wizja rozwoju, określa działania wynikające głównie z zakresu kompetencji samorządu gminnego, ale nawiązuje również do zadań na poziomie powiatu, województwa i kraju.

W zakresie infrastruktury drogowej planowana jest:

- sukcesywna modernizacja i rozbudowa wszystkich dróg gminnych do normatywnych parametrów techniczno-użytkowych przypisanych tej kategorii dróg i do twardej nawierzchni
- modernizacja dróg powiatowych do właściwego standardu techniczno-użytkowego, w pierwszej kolejności dróg stanowiących połączenie z siecią dróg krajowych i wojewódzkich. W okresie perspektywicznym postuluje się możliwość budowy obejścia Gąsawy w ciągu drogi powiatowej nr 05742 usprawniającego warunki techniczno-ruchowe w tej miejscowości z kierunku Żnina, Rogowa i Mogilna.

Realizacja powyższych zadań, a dotyczących podstawowej sieci drogowej w gminie, stworzy możliwości lepszej obsługi komunikacyjnej w samej gminie i współdziałania z ponadlokalnym systemem transportowym.

Kierunkowy układ autostrad i dróg ekspresowych w kraju przewiduje realizację drogi ekspresowej S-5 (europejski korytarz drogowy nr VI A) od węzła Nowe Marzy z autostradą A-1 przez Bydgoszcz, Poznań do Wrocławia z wykorzystaniem istniejącej drogi krajowej nr 5. Położoną w sąsiedztwie gminę przewiduje się połączyć z przyszłą drogą ekspresową S-5 poprzez węzły (dwupoziomowe skrzyżowania) „Biskupin” i „Rogowo.”

Realizacja tej ważnej trasy o krajowym i międzynarodowym znaczeniu pozwoli na dogodne i szybkie połączenie z Bydgoszczą, siedzibą wojewódzkiej administracji rządowej oraz z lotniskiem komunikacyjnym zajmującym ważne miejsce w strategii rozwoju regionu kujawsko-pomorskiego.

Zamierzenia rozwojowe gminy w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci drogowej lokalnej i ponadlokalnej stworzą warunki dla usprawnienia i zracjonalizowania transportu, zarówno publicznego komunikacją autobusową i mikrobusem, jak i indywidualnego. W komunikacji publicznej dotyczyć to powinno połączenia z Toruniem, siedzibą wojewódzkiej administracji samorządowej oraz połączeń z sąsiednimi powiatami.

Ze względu na cenne walory kulturowo-historyczne i turystyczno-rekreacyjne należy preferować turystykę rowerową. Przewiduje się stworzenie sieci dróg rowerowych związanych ze Szlakiem Piastowskim z jego odgałęzieniem do Biskupina, Wenecji, Żnina i Pakości. W Biskupinie proponuje się zlokalizowanie miejsca obsługi ruchu rowerowego wyposażonego w funkcje wypoczynkowo-usługowe.

Istniejącą linię kolejki wąskotorowej Żnin - Wenecja - Biskupin - Gąsawa przewiduje się do adaptacji. W związku z dalszym rozwojem funkcji turystycznej postuluje się rozbudowę tej linii wykorzystując istniejące jeszcze, ale nieczynne linie wąskotorowe.

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków

Korzystne położenie gminy Gąsawa w stosunku do miejskiego układu kanalizacji w Żninie stwarza możliwość rozwiązania gospodarki ściekowej w gminie Gąsawa w nawiązaniu do zrealizowanego miejskiego systemu kanalizacji. Wykonana i planowana realizacja zadań w zakresie gospodarki ściekowej zwiększa szanse rozwoju gminy i wskazuje na istotne działania dla właściwego rozwiązania gospodarki ściekowej w gminie.

Strategia, a szczególnie sformułowana wizja rozwoju gminy określa działania samorządu gminnego jako kompetentnego w zakresie podejmowania właściwych decyzji dotyczących również gospodarki ściekowej gminy. Należy podkreślić, że budowa sieci kanalizacyjnych wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców i zmniejszy negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze.

Opracowanie gminnego programu rozwiązania gospodarki ściekowej to połączenie wizji rozwoju gminy z możliwościami właściwej obsługi terenu urządzeniami z zakresu gospodarki ściekowej ze wskazaniem etapowania inwestycji i ekonomicznym uzasadnieniem.

Brak uregulowanej gospodarki ściekowej w północno - wschodniej części gminy negatywnie oddziałuje na środowisko przyrodnicze. Wysoki stopień zanieczyszczenia wód otwartych ograniczających ich wykorzystanie stanowi barierę dla przebywania człowieka w przyjaznym i czystym środowisku co wpływa na zmniejszenie atrakcyjności terenu.

Konieczne jest rozwiązanie gospodarki ściekowej w tej części gminy, szczególnie w aspekcie zlokalizowanego i planowanego budownictwa letniskowego oraz rekreacyjnego.

W wizji zakłada się rozwiązanie gospodarki ściekowej całej gminy. Wskazane byłoby również propagowanie i pomoc w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków dla terenów nie mających ekonomicznego uzasadnienia budowy zorganizowanego systemu kanalizacji.

Wyposażenie wszystkich miejscowości w sieć wodociągową stwarza możliwość korzystania z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w 100%, jednakże wizja rozwoju gminy to również zwiększone zapotrzebowanie na wodę. Dla zapewnienia właściwego standardu w zakresie zaopatrzenia w wodę mieszkańców i przebywających czasowo na terenie gminy osób należy sukcesywnie rozbudowywać i modernizować sieć wodociągową. Istniejące ujęcia wody w pełni zaspakajają istniejące i planowane, zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania, zapotrzebowanie na wodę i nie wymagają określania strefy ochrony pośredniej.

Energetyka i telekomunikacja

Energia elektryczna należy do nośników energetycznych mających szerokie zastosowanie w gospodarce kraju a tym samym i gminy Gąsawa. Rozwój gospodarczy gminy, a także zakładany wzrost zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (oświetlenie, zasilanie urządzeń domowych, przygotowanie ciepłej wody użytkowej, napęd urządzeń elektrycznych) dla poprawy standardu życia jej mieszkańców wymusza ciągłość dostawy energii do odbiorców. Gmina położona jest korzystnie w stosunku do stacji elektroenergetycznych WN/SN (Mogilno, Żnin) zasilających gminę. Długości linii średniego napięcia, wyprowadzonych z tych stacji nie przekraczają dopuszczalnych długości, stąd zagwarantowana jest dostawa energii odpowiedniej jakości, zgodnej z obowiązującymi normami. Sieć ta, wykonana głównie jako napowietrzna jest dobrze rozwinięta i w ostatnich latach zmodernizowana, zapewnia więc dostarczanie energii elektrycznej do odbiorców zarówno istniejących i projektowanych o odpowiednich parametrach. Również ilość stacji transformatorowych, pracujących na potrzeby mieszkańców gminy jest dostateczna o znacznej rezerwie mocy, jest więc szansą na pokrycie wzrastających potrzeb mieszkańców w najbliższych latach, zlokalizowanych w ekonomicznej odległości od stacji. Dlatego niekorzystne jest przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową, względnie usługową

położonych w odległości powyżej 500 metrów od stacji transformatorowych. Z reguły dla niewielkich odbiorców koszt elektryfikacji tych terenów jest zbyt wysoki.

Dla realizacji celu - bezpieczna gmina, duże znaczenie ma dobre oświetlenie poszczególnych miejscowości. Wymagana jest więc budowa nowego oświetlenia na projektowanych terenach budownictwa jednorodzinnego i letniskowego oraz uzupełnienia oświetlenia na terenach już zainwestowanych. Zalecane jest stosowanie opraw sodowych, znacznie oszczędniejszych w eksploatacji od opraw rtęciowych.

Gaz jest nośnikiem energetycznym, z którego chętnie korzystają mieszkańcy miast i w coraz szerszym zakresie mieszkańcy wsi. Gmina Gąsawa oddalona jest znacznie od istniejącej sieci gazociągów wysokiego ciśnienia, przebiegających przez teren województwa. Lokalizacja podziemnego magazynu gazu i stacji systemowej w rejonie Mogilna oraz planowany przebieg gazociągu w/c przez teren gminy Gąsawa, stwarzają potencjalne warunki dla docelowej gazyfikacji gminy. Jednakże brak strategicznego odbiorcy gazu, który zużywałby znaczne jego ilości, może znacznie opóźnić rozpoczęcie prac nad gazyfikacją gminy i osiągnięcie przez jej mieszkańców wysokiej jakości życia. Do czasu gazyfikacji gminy gazem ziemnym przewiduje się dalsze stosowanie propanu technicznego do przygotowania posiłków.

Dla ogrzewania budynków i pomieszczeń należy dążyć do eliminacji źródeł ciepła powodujących nadmierne zanieczyszczenia atmosfery, zwłaszcza na terenach o wysokich walorach turystycznych. Dlatego też przewiduje się sukcesywne wprowadzanie ekologicznych systemów grzewczych na obszarze całej gminy, poprzez szerokie stosowanie energii elektrycznej, oleju opałowego i docelowo gazu, po gazyfikacji gminy.

W zakresie telekomunikacji, gmina Gąsawa posiada wysoki wskaźnik telefonizacji. Duży wpływ ma istnienie dwóch operatorów sieci. Z kolei wysoki wskaźnik stwarza lepsze warunki dla potencjalnych inwestorów na terenie gminy i przyczynia się do rozwoju internetu i usług towarzyszących oferowanych przez operatorów sieci. Przewiduje się powstanie i dalsze unowocześnianie sal komputerowych w szkołach z szerokim dostępem do internetu.

Założenia realizacji celów i kierunków rozwoju gminy Gąsawa

cel / kierunek rozwoju	podmiot odpowiedzialny za realizację kierunku	rola samorządu gminnego w realizacji kierunku	spodziewane efekty realizacji kierunku	wskaźniki monitoringu realizacji kierunku	przykładowe działania w ramach kierunku ¹	uwagi
1. Rozwój przedsiębiorczości						
1.1. Utworzenie na terenie gminy (lub w wariantcie mniej korzystnym - na terenie powiatu) inkubatora przedsiębiorczości	samorząd gminny, ew. samorząd gminny przy współpracy z samorządem powiatowym	inicjator przedsięwzięcia, ew. lobbying u władz powiatowych	- poprawa poziomu przedsiębiorczości (zwiększenie liczby firm) - zwiększenie liczby miejsc pracy na terenie gminy (w istniejących oraz nowotworzonych firmach)	- miernikiem realizacji zadania jest funkcjonowanie na terenie gminy inkubatora przedsiębiorczości - w mniej korzystnym wariantcie inkubator obsługuje cały powiat i zlokalizowany jest poza terenem gminy		- pożądana możliwie szybka realizacja przedsięwzięcia, - w przypadku realizacji inkubatora „powiatowego” poza terenem gminy, należy zadbać o zapewnienie interesów gminy w działalności inkubatora
1.2. Wsparcie wszelkich przejawów aktywności gospodarczej zgodnej z zasadami ekorozwoju	samorząd gminny	podmiot inicjujący działania (samodzielnie oraz we współpracy z instytucjami i samorządami innych gmin)	- zwiększenie liczby miejsc pracy na terenie gminy	- liczba miejsc pracy (ogółem i nowotworzonych) - liczba działających firm (ogółem i nowotworzonych)		
1.3. Przygotowanie terenów inwestycyjnych (ofertowych)	samorząd gminny	podmiot odpowiedzialny za realizację działania	- posiadanie oferty terenowej dla potencjalnych inwestycji różnego rodzaju	- liczba i powierzchnia terenów ofertowych pod różnego rodzaju funkcje	- skupowanie gruntów o atrakcyjnej lokalizacji w zasób komunalnych - dokonywanie stosownych ustaleń prawnych (mpzp) - uzbrojenie techniczne terenów	- pożądanym jest by tereny ofertowe stanowiły mienie gminne - należy dążyć do przygotowania ofert pod różnego rodzaju działalności (turystyka, wytwórczość, itp.)
1.4. Promocja gospodarcza gminy i aktywne pozyskiwanie inwestorów	samorząd gminny, samorządy powiatowy i wojewódzki	podmiot odpowiedzialny za realizację działania; współpraca z samorządami powiatowym i wojewódzkim na rzecz organizacji promocji gminy w ramach promocji powiatu i województwa	- osiągnięcie wizerunku gminy Gąsawa jako atrakcyjnego miejsca dla inwestowania	- liczba (tytuły i nakład) materiałów promocyjnych - liczba imprez promocyjnych z promocją gminy - liczba inwestycji zewnętrznych (realizowanych przez inwestorów spoza terenu gminy)		
1.5. Wsparcie inicjatyw na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żnińskiego	samorząd gminny, organizacje społeczne działające na terenie gminy	podmiot odpowiedzialny za realizację działania	- poprawa atrakcyjności i konkurencyjności gminy poprzez poprawę zewnętrznych uwarunkowań rozwoju (wzrost atrakcyjności powiatu)	brak wskaźników monitoringu - pośrednim wskaźnikiem jest lokata powiatu żnińskiego w rankingach atrakcyjności		
2. Poprawa efektywności rolnictwa						
2.1. Poprawa dochodowości i konkurencyjności produkcji rolnej w gospodarstwach rolnych	ośrodki doradztwa rolniczego Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa za pośrednictwem banków kredytujących Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa Izba Rolnicza samorząd gminny	pomoc w organizacji specjalistycznych szkoleń dla producentów rolnych pomoc w działalności szkoleniowo-informacyjnej w zakresie możliwości poprawy struktury agrarnej gospodarstw rolnych	- dalsza poprawa struktury obszarowej gospodarstw - poprawa jakości, standardów fitosanitarnych, weterynaryjnych i środowiskowych produktów rolnych - postęp biologiczny w produkcji roślinnej i zwierzęcej		- propagowanie informacji o systemie rent strukturalnych w rolnictwie - kolportaż specjalistycznych wydawnictw, broszur itp. - uczestnictwo w targach i innych imprezach związanych z produkcją żywności	
2.2. Rozwój przedsiębiorczości w otoczeniu rolnictwa i poza rolnictwem	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	zapewnienie fachowego bezpłatnego lub	- rozwój działalności usługowych i produkcyjnych w rolnictwie		- szeroko pojęta promocja gminy poprzez foldery, opracowania z	

¹ Dla kierunków działań zakładających większą złożoność działań

	Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa administracja rządowa ośrodki doradztwa rolniczego Wojewódzki Urząd Pracy samorząd gminny	sponsorowanego doradztwa prawnego i ekonomicznego dla tworzenia pozarolniczych miejsc pracy	- rozwój działalności pozarolniczych związanych z turystyką i rekreacją - pozyskanie zewnętrznych inwestorów		zakresu środowiska przyrodniczego, kulturowego i gospodarczego - kreowanie lokalnych liderów - promowanie działalności gospodarczych związanych z wytwarzaniem, przechowywaniem i konserwacją żywności	
2.3. Aktywizacja na rzecz tworzenia lokalnego i regionalnego rynku rolnego oraz rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego	administracja rządowa Izba Rolnicza Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ośrodki doradztwa rolniczego wojewódzka administracja rządowa samorząd gminny	pomoc w organizacji specjalistycznych szkoleń dla podmiotów związanych z wytwarzaniem, przetwórstwem i zbytem produktów rolnych promowanie produkcji na rzecz rozwoju i unowocześniania produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego	- wzmocnienie pozycji lokalnych producentów rolnych - zawiązanie się grup producenckich np. w zakresie produkcji trzody chlewnej - rozwój inicjatyw spółdzielczych		- wspieranie tworzenia grup producenckich i marketingowych doradztwo i pomoc w uzyskiwaniu tanich kredytów na zakup nowych proekologicznych technologii rolnych - działalność szkoleniowo-informacyjna w zakresie spółdzielczości, przetwórstwa i rynków hurtowych w krajach UE	
2.4. Rozwój proekologicznych systemów produkcji rolnej	administracja rządowa Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ośrodki doradztwa rolniczego ośrodki szkolnictwa wyższego samorząd gminny	pomoc w organizacji szkoleń w zakresie świadczenia usług agroturystycznych propagowanie ekologicznych systemów produkcji rolnej	- rozwój gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych i integrowanych na obszarach chronionych		- działalność informacyjno-szkoleniowa i doradztwo w zakładaniu gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych i integrowanych	
3. Wykorzystanie walorów turystycznych dla aktywizacji gospodarczej gminy						
3.1. Promocja i szersze wykorzystanie posiadanych specjalistycznych ofert turystycznych (Muzeum Archeologiczne, kolejka wąskotorowa, lokalne walory kulturowe, jak drewniane kościoły w Gąsawie i Ryszewku, zespoły dworsko-parkowe i pomnik Leszka Białego)	samorząd gminny (promocja - także samorząd powiatowy i wojewódzki)	podmiot odpowiedzialny za promocję walorów gminy	- osiągnięcie wizerunku gminy Gąsawa jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku - zwiększenie dochodów lokalnych firm z obsługi ruchu turystycznego	- liczba (tytuły i nakład) materiałów promocyjnych - liczba imprez promocyjnych z promocją gminy	- promowanie i sprzedaż żywności ekologicznej - promowanie i sprzedaż produktów (wytworów) nawiązujących do lokalnych tradycji i folkloru	
3.2. Rozwój nowych form turystyki zmierzających do wydłużenia pobytu turystów w gminie	podmioty gospodarcze działające w turystyce, w zakresie infrastruktury ogólnodostępnej - samorząd gminy	podmiot odpowiedzialny za rozwój infrastruktury ogólnodostępnej, wsparcie instytucjonalne dla pozostałych podmiotów organizacji turystyki	- zwiększenie dochodów lokalnych firm z obsługi turystów - zwiększenie liczby miejsc pracy na terenie gminy w obsłudze ruchu turystycznego	- liczba miejsc noclegowych - liczba udzielonych noclegów - liczba uczestników imprez turystycznych realizowanych na terenie gminy - liczba zwiedzających Muzeum w Biskupinie	- przygotowanie oferty dla grup specjalistycznych, np. turystyka rowerowa, hipiczna, wędkarstwo, kajakarstwo - rozbudowa kolejki wąskotorowej (zwiększenie długości linii) - organizacja warsztatów archeologicznych w okresie całego sezonu letniego - rozważenie możliwości i celowości introdukcji na terenie gminy nowych gatunków zwierząt (np. bizona, daniel)	

3.3. Rozwój ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego, w tym poprawa obsługi ruchu turystycznego w okolicach Biskupina i Gąsawy	samorząd gminny, podmioty gospodarcze	podmiot odpowiedzialny za rozwój infrastruktury ogólnodostępnej, wsparcie instytucjonalne dla pozostałych podmiotów organizacji turystyki	- zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystyki i rekreacji - przyciągnięcie na teren gminy turystów zainteresowanych turystyką specjalistyczną	- liczba obiektów i urządzeń ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego	- szlaki turystyczne, punkty informacji, punkty widokowe, miejsca obsługi przy szlakach rowerowych, kąpieliska, wypożyczalnie sprzętu turystycznego - regulacja Gąsawki na potrzeby turystyki wodnej	
3.4. Wsparcie rozwoju agroturystyki	samorząd gminny, samorząd powiatowy i wojewódzki	wsparcie instytucjonalne, lobbying, promocja	- wykształcenie kilku-kilkunastu gospodarstw agroturystycznych	- liczba gospodarstw agroturystycznych		
3.5. Współpraca z sąsiednimi gminami w ramach projektu „Ziemia Pałucka” w celu wspólnego wykreowania i promocji produktu turystycznego	samorząd gminny	podmiot odpowiedzialny za realizację zadania	- zwiększenie ruchu turystycznego oraz promocja Pałuk w wyniku wspólnych działań z sąsiednimi gminami	- liczba wspólnych projektów mających na celu promocję lub organizację ruchu turystycznego		
3.6. Kompleksowe wyposażanie w infrastrukturę techniczną istniejących i nowotworzonych terenów turystycznych	samorząd gminny	podmiot odpowiedzialny za realizację zadania	- zmniejszenie antropopresji na środowisko przyrodnicze - poprawa warunków wypoczynku	- liczba przyłączy kanalizacyjnych niezbędnych do osiągnięcia stanu pełnego wyposażenia		- należy dążyć do możliwie szybkiej realizacji zadania
4. Rozwój infrastruktury technicznej						
4.1. Zahamowanie procesu dekapitalizacji sieci drogowej	Instytucje administracji drogowych	wsparcie instytucjonalne	- uzyskanie możliwości finansowania modernizacji i rozwoju sieci drogowej			
4.2. Poprawa standardu infrastruktury poprzez modernizację i rozbudowę sieci drogowej zarówno lokalnej, jak i ponadlokalnej	Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych samorząd wojewódzki samorząd powiatowy samorząd gminny	wsparcie instytucjonalne, tworzenie lobbyngu	- poprawa warunków i bezpieczeństwa ruchu - zwiększenie dostępności komunikacyjnej		- realizacja drogi ekspresowej S-5 - modernizacja dróg wojewódzkich i powiatowych - modernizacja i rozbudowa dróg gminnych do nawierzchni twardej	
4.3. Rozwój urządzeń komunikacyjnych dla obsługi wzrastającego ruchu drogowego	Różne podmioty gospodarcze	wsparcie instytucjonalne	- atrakcyjna oferta dla obsługi ruchu samochodowego, w tym również turystycznego		- realizacja miejsc obsługi podróżnych -MOP - budowa parkingów przydrożnych	
4.4. Dostosowanie komunikacji publicznej (PKS i innych przewoźników) do nowych zadań i potrzeb przewozowych	PKS inni przewoźnicy	wsparcie instytucjonalne	- poprawa przewozów pasażerskich w woj. kuj. -pom.		- uruchomienie dogodnych połączeń Toruniem	
4.5. Rozwój systemu kanalizacyjnego	samorząd gminny	finansowanie pozyskiwanie funduszy pomocowych	- poprawa stanu środowiska	- 100 % skanalizowanie ekonomicznie uzasadnionych terenów		
4.6. Propagowanie i pomoc w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach nie mających ekonomicznego uzasadnienia dla rozwoju gminnego systemu kanalizacji	indywidualny	wsparcie instytucjonalne	- poprawa stanu środowiska			
4.7. Opracowanie gminnego programu rozwiązania gospodarki ściekowej	samorząd gminny	finansowanie	- prowadzenie właściwej gospodarki ściekowej - możliwość etapowania realizacji zadań			

4.8. Zapewnienie dostawy energii elektrycznej o wymaganych parametrach (w tym budowa, rozbudowa, modernizacja sieci elektroenergetycznych)	Zakład Energetyczny Bydgoszcz, samorząd gminny	planowanie i organizacja zaopatrzenia w energię elektryczną na obszarze gminy, opracowanie projektu założeń i planu zaopatrzenia gminy w energię elektryczną	- zapewnienie ciągłości i niezawodności dostaw energii elektrycznej, - nieograniczone możliwości korzystania z urządzeń gospodarstwa domowego i sprzętu rolniczego			
4.9. Gazyfikacja gminy gazem ziemnym	PGNiG S.A. w Warszawie, Zakład Gazowniczy Bydgoszcz, samorząd gminny	planowanie i organizacja zaopatrzenia w gaz na obszarze gminy, opracowanie projektu założeń i planu zaopatrzenia gminy w gaz, opracowanie koncepcji programowej gazyfikacji gminy, pozyskanie strategicznego odbiorcy gazu, wsparcie finansowe	- osiągnięcie przez mieszkańców gminy wysokiej jakości życia, - poprawa stanu środowiska	100% gazyfikacja wszystkich miejscowości		
4.10. Sukcesywny rozwój ekologicznych systemów grzewczych oraz eliminacja źródeł ciepła generujących nadmierne zanieczyszczenia	samorząd gminny, indywidualni użytkownicy	planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło na obszarze gminy, opracowanie projektu założeń i planu zaopatrzenia gminy w ciepło, wsparcie finansowe	- poprawa stanu środowiska			
4.11. Rozwój sieci i poprawa standardów usług telekomunikacyjnych	Telekomunikacja Polska S.A., EI-Net	wsparcie instytucjonalne	- powszechny dostęp do sieci Internet, - zniwelowanie różnic między miastem a wsią w dostępie do szerokich usług telekomunikacyjnych, - poprawa jakości życia mieszkańców	- 100% wyposażenie wszystkich szkół w sale komputerowe z dostępem do internetu		
4.12. Realizacja oświetlenia ulic w miejscowościach i obszarach turystycznych dla poprawy bezpieczeństwa publicznego	samorząd gminny	finansowanie	- poprawa bezpieczeństwa ludzi i mienia			
5. Poprawa poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców						
5.1. Upowszechnienie nauki informatyki w szkołach podstawowych i gimnazjum	samorząd gminny	podmiot odpowiedzialny za realizację działania	- nabycie umiejętności cennej na rynku pracy oraz zwiększającej szanse edukacyjne	- liczba i udział uczniów uczestniczących w nauce informatyki - liczba pracowni informatycznych		
5.2. Upowszechnienie nauki języków zachodnich w szkołach podstawowych i gimnazjum	samorząd gminny	podmiot odpowiedzialny za realizację działania	- nabycie umiejętności cennej na rynku pracy oraz zwiększającej szanse edukacyjne	- liczba i udział uczniów objętych nauką języków zachodnich		
5.3. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej (szkolnej i ogólnodostępnej)	samorząd gminny	podmiot odpowiedzialny za realizację działania	- poprawa warunków wypoczynku i rekreacji - pośredni wpływ na stan zdrowia mieszkańców	- liczba obiektów rekreacyjno-sportowych		

5.4. Wzmacnianie potencjału Zespołu Szkół Rolniczych w Gąsawie	samorząd powiatowy	lobbing, inicjowanie działań we współpracy ze Starostwem Powiatowym	- ograniczenie kosztów i uciążliwości zdobycia wykształcenia średniego - zwiększenie udziału młodzieży posiadającej średnie wykształcenie - pośredni wpływ na powodzenie na rynku pracy	brak wskaźników monitoringu - pośrednią informację stanowią: liczba uczniów, zdawalność do szkół wyższych, udział uczniów na kierunkach maturalnych, liczba kierunków na których odbywa się kształcenie		
5.5. Inicjowanie działań i wspieranie podejmowanych na terenie powiatu inicjatyw na rzecz poprawy dostępu młodzieży do szkolnictwa średniego	organizacja szkolnictwa średniego jest zadaniem powiatowym	lobbing, inicjowanie działań we współpracy ze Starostwem Powiatowym	- ograniczenie kosztów i uciążliwości zdobycia wykształcenia średniego - zwiększenie udziału młodzieży posiadającej średnie wykształcenie - pośredni wpływ na powodzenie na rynku pracy	- liczba szkół średnich w powiecie - liczba uczniów szkół średnich w powiecie		
5.6. Inicjowanie działań i wspieranie wszelkich inicjatyw zmierzających do powstania na terenie powiatu żnińskiego placówki kształcenia młodzieży na poziomie wyższym	zadanie w kompetencji samorządu wojewódzkiego przy współpracy z samorządem powiatowym	lobbing, inicjowanie działań we współpracy ze Starostwem Powiatowym	- stworzenie możliwości zdobycia wykształcenia wyższego na terenie powiatu (ograniczenie kosztów zdobycia wykształcenia) - pośredni wpływ na powodzenie na rynku pracy	- miernikiem realizacji zadania jest funkcjonowanie na terenie powiatu placówki szkolnictwa wyższego lub półwyższego - liczba studentów szkoły ogółem, w tym liczba studentów z terenu gminy		
5.7. Inicjowanie działań i wspieranie podejmowanych na terenie powiatu inicjatyw zmierzających do poprawy dostępu dorosłych do szkolnictwa średniego oraz rozwoju kształcenia ustawicznego dla dorosłych	organizacja szkolnictwa dla dorosłych jest zadaniem powiatowym	lobbing, inicjowanie działań we współpracy ze Starostwem Powiatowym	- poprawa sytuacji ludności dorosłej na rynku pracy poprzez uzupełnienie lub zmianę kwalifikacji	- liczba szkół dla dorosłych w powiecie - liczba uczniów szkół dla dorosłych w powiecie - liczba uczniów z terenu gminy - liczba zorganizowanych szkoleń i kursów - liczba uczestników szkoleń i kursów		
6. Promocja gospodarcza i turystyczna gminy	samorząd gminny, samorzady powiatowy i wojewódzki	podmiot odpowiedzialny za realizację działania; współpraca z samorządami powiatowym i wojewódzkim na rzecz organizacji promocji gminy w ramach promocji powiatu i województwa	- wykreowanie wizerunku gminy jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, inwestowania i zamieszkania - cele pośrednie to zwiększenie liczby miejsc pracy oraz dochodów osiąganych przez mieszkańców	- liczba materiałów promocyjnych - liczba imprez wystawienniczo-targowo-promocyjnych z udziałem promocji gminy - liczba kampanii reklamujących gminę w mediach	- regularne opracowywanie materiałów promocyjnych (foldery, informatory, przewodniki), - opracowanie strony internetowej gminy, - stworzenie i uaktualnianie banku danych inwestycyjnych - zbioru informacji na temat terenów i nieruchomości dostępnych dla inwestorów oraz podmiotów gospodarczych poszukujących kooperantów, - promocja medialna (zwłaszcza produktu turystycznego), w tym radiowa, telewizyjna (zwłaszcza w telewizjach kablowych działających w dużych aglomeracjach oraz w regionalnych ośrodkach TV Polskiej na Śląsku, we Wrocławiu, Łodzi, Warszawie,	- promocja powinna mieć charakter ciągły - promocję walorów turystycznych skierować przede wszystkim do mieszkańców dużych aglomeracji, a intensywność działań promocyjnych dostosować do stanu rozwoju bazy turystycznej - w promocji należy wykorzystać sukcesy drużyny hokeja na trawie

					Krakowie), - pozyskanie współpracy partnera medialnego (znanej regionalnej lub ogólnokrajowej rozgłośni radiowej lub stacji telewizyjnej) do organizacji spektakularnej imprezy (rekreacyjnej, sportowej, turystycznej, itp.), - wypromowanie logo (godła), barw (flagi) i hasła reklamowego gminy, - uczestnictwo w targach, wystawach, imprezach promocyjnych - bądź samodzielne, bądź przy współpracy samorządu powiatowego lub wojewódzkiego, - rozwój współpracy partnerskiej z miastami i regionami zagranicznymi.	
--	--	--	--	--	---	--

Uwaga - pod pojęciem „wsparcie instytucjonalne” rozumie się: poparcie ze strony samorządu gminnego, organizację promocji przedsięwzięcia, doradztwo, koordynację, pomoc w pozyskaniu udziałowców, inwestorów i środków, udział Urzędu Gminy w opracowywaniu koncepcji oraz udzielanie pomocy w organizacji przedsięwzięcia, **bez bezpośredniego zaangażowania finansowego** (finansowania przedsięwzięcia ze środków samorządu gminnego)